

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/509/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3111204561
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:3111204561.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vlčkovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci navrhovateľa: H. H., U. Z. XXXX/XX, W., zastúpeného JUDr. Renátou Jánskou, advokátkou, so sídlom Piaristická 6836, Trenčín, proti odporcovi: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, o uloženie povinnosti vyznačiť navrhovateľa ako nadobúdateľa vkladných knižiek, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III, zo dňa 04. marca 2013 č.k. 43C/95/2011-161, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e** .
Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal uloženia povinnosti odporcovi vyznačiť meno nadobúdateľa vkladných knižiek: H. H., Q. XX.XX.XXXX, N..Č.: XXXXXX/XXXX do vkladných knižiek vydaných T. Y. Y., G..Y. R. Č. XX-XXXX X (Q. Č.Y. XXXXXXXXXXX), Č. XX-XXXX X (Q. Č. XXXXXXXXXXX) G. Č. XXXXXXXXXXX. Rozhodol tak podľa § 628 ods. 1, 2, § 40 ods. 1, 3, § 37 ods. 1, § 780 ods. 1, § 783 ods. 2 Obč. zákonníka, § 19 ods. 1, § 30 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z.z. a § 89 ods. 1,2 zákona č. 483/2001 Z.z, keď vykonaným dokazovaním zistil, že pôvodným vlastníkom vkladných knižiek špecifikovaných v petite žaloby, bol otec navrhovateľa O. H., ktorý zomrel dňa 13.10.2003 bez zanechania závetu. Tieto vkladné knižky boli vystavené odporcom na meno O. H., N..Č.: XXXXX/XXX, U. F. Y. XXX. Z darovacej zmluvy zistil, že pozostáva z dvoch samostatných listín, pričom na 1. listine zo dňa 03.10.2003 je prejav vôle bližšie neoznačenej osoby, ktorá poveruje svojho syna Jozefa Juricu na predanie dvoch vkladných knižiek synovi H. H. a vkladné knižky pod Č. XX-XXXX, pod Č. XX-XXXX-X a pod Č. XXXXXXXXXXX daruje synovi H. H., N..Č.: XXXXX/XXXX. Listina neobsahuje osvedčovaciu doložku preukazujúcu pravosť nečitateľného podpisu na tejto listine. Na 2. listine zo dňa 03.10.2003 je podpísaný navrhovateľ, ktorý s vďakou prijal dar vkladné knižky, špecifikované číslami zhodnými ako na 1. listine, ktoré mu daroval jeho otec O. H.. Listina neobsahuje osvedčovaciu doložku preukazujúcu pravosť nečitateľného podpisu označeného navrhovateľa na tejto listine. Ďalej z uznesenia Okresného súdu Trenčín č.k. 23D 821/03, Dnot 209/03 zo dňa 12.05.2005 po poručiteľovi O. H. zistil, že medzi dedičmi poručiteľa zostali sporné tvrdenia, či úspory poručiteľa vedené v SLSP na predmetných vkladných knižkách patria do dedičstva, alebo podľa tvrdenia navrhovateľa ako dediča, patria do jeho výlučného vlastníctva na základe darovacej zmluvy zo dňa 03.10.2003. Z odôvodnenia uvedeného uznesenia zistil, že navrhovateľ v dedičskom konaní uviedol, že vkladné knižky boli zriadené na termínovanom vklade s výpovednou lehotou od 26.02.2003 na jeden rok, a aby nebol penalizovaný ich výber, poručiteľ ich za života neprepísal na navrhovateľa, ale len v písomnej forme ich daroval navrhovateľovi a ďalej zistil, že v dedičskom konaní na predmetný sporný majetok medzi dedičmi súd neprihliadol. Uviedol, že písomnosť prejavu vôle konajúcej osoby spočíva v tom, že obsah urobeného prejavu je zachytený v texte listiny, a z listiny

musí byť zrejme, kto tento prejav vôle robí. Nedostatok v označení konajúcej osoby na listine nemožno zhojiť len tým, že listina je opatrená vlastnoručným podpisom konajúcej osoby, ak tento podpis nie je urobený celým menom a priezviskom, ale len nečitateľnou šifrou. Dospel k záveru, že na listine zo dňa 03.10.2003 absentuje akékoľvek označenie O. H. ako konajúcej osoby v hmotnoprávnom postavení darcu, totožnosť darcu na tejto listine nemožno zistiť ani podporne pre absenciu označenia dokladu totožnosti konajúcej osoby ako klienta banky podľa osobitných predpisov o dokladoch totožnosti. Vzhľadom na vadu tohto právneho úkonu čo do písomnej formy požadovanej osobitným zákonom, považoval za právne bezvýznamné skúmanie, či nečitateľný podpis bližšie neoznačenej konajúcej osoby, je alebo nie je skutočne vlastnoručným podpisom O. H. ako klienta odporcu, príp. či tento podpis je bez akýchkoľvek pochybností zhodný s podpisom na podpisovom vzore O. H. uloženom u odporcu. Ďalej v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania domáhal aj určenia, že navrhovateľ je majiteľom predmetných vkladných knižiek na základe darovacej zmluvy zo dňa 03.10.2003, v tejto časti však navrhovateľ v priebehu konania zobral návrh späť, a preto uznesením zo dňa 04.03.2013 podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil konanie v tejto časti. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi nepriznal náhradu trov konania, pretože si ich náhradu neuplatnil návrhom podľa § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote navrhovateľ, žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že darovacia zmluva zo dňa 03.10.2003 uzavretá medzi pôvodným majiteľom vkladných knižiek O. H., ako darcom, a ním, ako nadobúdateľom, ohľadne darovania predmetných vkladných knižiek, nespĺňa všetky zákonné náležitosti platnej písomnej zmluvy o prevode vkladných knižiek. Uviedol, že v zmysle Obč. zákonníka, ako aj Zákona o cenných papieroch, je darovacia zmluva o darovaní vkladných knižiek platná, ak je uzavretá písomne a spĺňa náležitosti ustanovené zákonom. Písomnosť prejavu spočíva v tom, že obsah prejavu vôle je zachytený v texte listiny; z listiny musí byť zjavné, kto právny úkon urobil. S poukazom na ust. § 40 ods. 3 Obč. zákonníka, ktoré hovorí len o podpise strán bez toho, aby bližšie určilo, čo považuje za podpis, namietal, že z ust. § 40 Obč. zákonníka výslovne nevyplýva, či podpis fyzickej osoby musí obsahovať vyjadrenie úplného mena podpisujúceho, teda mena a priezviska. Poukázal aj na komentár k Obč. zákonníku, dodatok č. 2, Z. A., r. 2009, podľa ktorého sa podpis na listine považuje za riadny, ak je vlastnoručný a čitateľný. Podľa jeho názoru podpis identifikuje konajúcu osobu a súčasne verifikuje obsah jeho prejavu vôle. Uviedol, že súkromné právo vychádza z toho, že vlastnoručný podpis fyzickej osoby na listine je bezchybný, ak ide o podpis jej úplného mena, teda krstného mena a priezviska, avšak takéto prípady sa v praxi vyskytujú pomerne zriedka a súkromné právo vychádza z toho, že z hľadiska identifikácie podpísanej osoby, je náležitosť vlastnoručného podpisu splnená aj vtedy, ak ide len o podpis priezviskom. Ďalej namietal, že pokiaľ ide o náležitosti označenia konajúcej osoby priamo v texte písomného právneho úkonu, zákon nepredpisuje žiadne konkrétne náležitosti ani žiadny konkrétny spôsob, ako treba v písomnom úkone konajúcu osobu označiť. Stanovuje len všeobecnú požiadavku pre označenie účastníka úkonu, ktorá vyplýva z určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu. Z právneho úkonu teda musí byť zrejme, o aký úkon ide, kto ho urobil a voči komu bol smerovaný. Z týchto dôvodov podľa jeho názoru darovaciu zmluvu vyhotovenú na dvoch listoch, bez označenia darcu, ale s jeho čitateľným pravým podpisom možno považovať za platnú a právny úkon za urobený v súlade so zákonom, keď predmetná darovacia zmluva je dostatočne určitá a zrozumiteľná, keď tento právny úkon nemožno vykladať inak, ako, že ho robila osoba, ktorá bola oprávnená mať označené vkladné knižky u seba, vo svojej držbe a voľne nimi disponovať. Namietal, že osoba konajúceho je identifikovaná aj vyjadrením rodinného a príbuzenského vzťahu k druhému účastníkovi úkonu - obdarovanému. Poukázal aj na to, že odporcom nebola spochybnená identita konajúcej osoby - darcu a majiteľa vkladných knižiek, darovaciu zmluvu napádal len po formálnej stránke.

Odporca vo svojom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že navrhovateľ nepreukázal svoje oprávnenie nakladať s vkladnými knižkami a skutočnosť, kto je majiteľom predmetných vkladných knižiek, ktorých majiteľom bol poručiťel O. H., je naďalej sporná, a navrhovateľa nemožno zo strany banky pri zachovaní odbornej starostlivosti a obozretnosti, vyplývajúcej jej zo zákona, považovať bez akýchkoľvek pochybností za majiteľa vkladných knižiek. Ďalej uviedol, že nie je opodstatnené ukladať mu súdnym rozhodnutím povinnosť, ktorú si splní dobrovoľne, ak budú splnené zákonné predpoklady pre účely preukázania prevodu, príp. prechodu predmetných vkladných knižiek - cenných papierov. Ďalej namietal, že navrhovateľ, ktorý je oprávnený disponovať konaním, nezabezpečil vstup do konania všetkým osobám, ktoré môžu byť dotknuté na svojich právach touto žalobou (spoludedičia v zmysle osvedčenia o dedičstve, v rámci ktorého boli vkladné knižky vyhlásené za sporné aktívum dedičstva).

Odvolačný súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Podľa § 778 Obč. zákonníka, účinného ku dňu uzavretia darovacej zmluvy dňa 03.10.2003, zmluva o vklade vzniká medzi fyzickou alebo právnickou osobou (ďalej len vkladateľ) a peňažným ústavom zložením vkladu v peňažnom ústave a jeho prijatím peňažným ústavom.

Podľa § 780 ods. 1 cit. zákona vkladateľ, a v zákonom ustanovených prípadoch aj iná oprávnená osoba, má právo s vkladom nakladať po preukázaní svojej totožnosti v zákonom ustanovených prípadoch.

Podľa § 781 ods. 1 cit. zákona prijatie vkladu potvrdí peňažný ústav vkladnou knižkou upravenou tak, aby z nej bola zrejmá výška vkladu, jeho zmeny a konečný stav.

Podľa § 782 cit. zákona vkladná knižka môže byť vystavená len na meno.

Podľa § 783 ods. 2 vety prvej cit. zákona s vkladom na vkladnej knižke na meno je oprávnený nakladať ten, na koho meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu, rodné číslo alebo dátum narodenia fyzickej osoby alebo názov, adresu sídla a pridelené identifikačné číslo právnickej osoby, je vkladná knižka vystavená. Z ust. § 2 ods. 1 a 2 písm. g/ zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách, v znení účinnom ku dňu 03.10.2003, vyplýva, že vkladné knižky sú druhom cenných papierov, tvoriacich sústavu cenných papierov.

Podľa § 19 ods. 1 cit. zákona prevodom cenného papiera je zmena majiteľa cenného papiera uskutočnená na základe zmluvy podľa tohto zákona.

Podľa § 30 ods. 4 cit. zákona zmluva o darovaní cenných papierov sa spravuje ustanoveniami Obč. zákonníka o darovacej zmluve, ak tento zákon neustanovuje inak. Zmluva o darovaní cenných papierov musí mať písomnú formu.

Podľa § 27 ods. 1 písm. a/ zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách, účinného ku dňu 03.10.2003, banka a pobočka zahraničnej banky vykonávajú obchody so svojimi klientmi na zmluvnom základe. Banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné pri výkone svojej činnosti postupovať obozretne, najmä sú povinné vykonávať obchody spôsobom, ktorý zohľadňuje a minimalizuje riziká.

Podľa § 89 ods. 1 cit. zákona banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné pri každom obchode požadovať preukázanie totožnosti klienta okrem obchodov uvedených v ods. 4; pri každom obchode je klient povinný vyhovieť každej takejto žiadosti banky alebo pobočky zahraničnej banky. Vykonávanie obchodu so zachovaním anonymity klienta banka a pobočka zahraničnej banky sú povinné odmietnuť. Podľa § 89 ods. 2 vety prvej cit. zákona na účely ods. 1 možno totožnosť klientov preukázať dokladom totožnosti klienta podľa osobitných predpisov o dokladoch totožnosti alebo podpisom klienta, ak je tento klient osobne známy a ak je jeho podpis bez akýchkoľvek pochybností zhodný s podpisom klienta na podpisovom vzore uloženom v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, pri podpisovaní ktorého klient preukázal svoju totožnosť dokladom totožnosti; pri vykonávaní obchodu prostredníctvom technických zariadení sa totožnosť preukazuje osobitným identifikačným číslom alebo obdobným kódom, ktorý banka alebo pobočka zahraničnej banky prideli klientovi a autentifikačným údajom, ktorý banka alebo pobočka zahraničnej banky dohodne s klientom, alebo elektronickým podpisom podľa osobitného zákona.

Podľa § 8 ods. 1 vyhl.č. 47/1964 Zb. o peňažných službách občanom pri založení vkladu na vkladnej knižke na meno musí občan preukázať svoju totožnosť.

Podľa § 8 ods. 2 vety prvej cit. zákona s vkladom na vkladnej knižke na meno môže nakladať ten, kto preukáže, že je vkladateľom alebo jeho zástupcom.

Podľa § 8 ods. 3 cit. zákona vklad na vkladnej knižke na meno možno previesť medzi živými; prevod sa uskutoční tým, že sporiteľňa na žiadosť vkladateľa vyznačí vo vkladnej knižke meno, priezvisko a adresu nového vkladateľa. Ak nadobudne občan vklad na vkladnej knižke dedičstvom, vyznačí sporiteľňa prevod vkladu na nového vkladateľa na jeho žiadosť a po preukázaní dedičstva.

V prejednávanej veci sa navrhovateľ proti odporcovi domáhal uloženia povinnosti odporcovi vyznačiť meno navrhovateľa ako nadobúdateľa na vkladných knižkách, špecifikovaných v petite návrhu, a to na základe darovacej zmluvy zo dňa 03.10.2003, uzavretej písomne medzi jeho otcom O. H. ako darcom a navrhovateľom ako obdarovaným. Z predložených listinných dôkazov je nesporné, že predmetné vkladné knižky boli vystavené na meno O. H., N.Č.: XXXXXX/XXX, U. F. Y. XXX, ktorý zomrel dňa 13.10.2003. Navrhovateľ v konaní predložil listinu zo dňa 03.10.2003, ktorá neobsahuje žiadne označenie, resp. názov a neobsahuje ani identifikáciu konajúcej osoby menom, priezviskom alebo inými údajmi, ale len nečitateľný podpis konajúcej osoby, ktorá okrem iného darovala synovi H. H. N.Č.: XXXXXX/XXXX predmetné vkladné knižky a listinu zo dňa 03.10.2003, ktorá taktiež neobsahuje označenie, resp. názov listiny, ale je v nej uvedené meno, priezvisko, rodné číslo a bydlisko a podpis navrhovateľa, ako konajúcej osoby, ktorá s vďakou prijíma do daru predmetné vkladné knižky tak,

ako mu ich daroval jeho otec O. H., Q.. XX.XX.XXXX, U. F. Y. XXX. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z týchto predložených listín zo dňa 03.10.2003, predmetom ktorých bolo okrem iného aj darovanie predmetných vkladných knižiek navrhovateľovi, nemožno zistiť totožnosť osoby darcu, keď absentuje označenie tejto osoby menom, priezviskom, bydliskom, rodným číslom alebo dátumom narodenia, príp. číslom dokladu totožnosti. Keďže listina obsahujúca prejav vôle konajúcej osoby darovať vkladné knižky svojmu synovi H. H., obsahuje len nečitateľný podpis, nemožno z nej zistiť ani priezvisko darcu.

Z cit. ustanovení vyplýva, že zmenu majiteľa cenného papiera možno vykonať prevodom uskutočneným na základe zmluvy podľa zák.č. 566/2001 Z.z., podľa ktorého na zmluvu o darovaní cenných papierov sa vzťahujú ustanovenia Obč. zákonníka, avšak podľa špeciálnej úpravy obsiahnutej v ust. § 30 ods. 4 cit. zákona musí mať zmluva o darovaní cenných papierov písomnú formu, tzn., že obsah prejavu vôle musí byť zachytený v texte listiny a musí byť z tejto listiny zjavné, kto právny úkon urobil.

S vkladom na vkladnej knižke na meno je v zmysle cit. ustanovení oprávnený nakladať ten, na koho identifikačné údaje bola vkladná knižka vystavená. Pri nakladaní s vkladom je oprávnený vkladateľ povinný predložiť vkladnú knižku a zároveň preukázať svoju totožnosť peňažnému ústavu, keďže s vkladom na vkladnej knižke na meno môže nakladať len osoba, ktorá preukáže, že je vkladateľom, pričom banky sú povinné pri každom obchode požadovať preukázanie totožnosti klienta a pri každom obchode je klient povinný vyhovieť každej takejto žiadosti banky. Až po overení skutočnosti, že vkladnú knižku predložila osoba totožná s osobou, na ktorej meno alebo názov bola vkladná knižka vystavená, je peňažný ústav oprávnený na vykonanie majetkovej dispozície s vkladom podľa pokynov vkladateľa. V navrhovateľom predloženej písomnej listine je uvedený obsah prejavu vôle konajúcej osoby darovať vkladné knižky svojmu synovi H. H., avšak nie je z tejto listiny zjavné, kto právny úkon urobil, keď darca nie je v texte listiny identifikovaný. Z textu predloženej písomnej listiny nemožno osobu darcu na základe jej identifikačných údajov stotožniť s osobou, na meno ktorej boli predmetné vkladné knižky vystavené, teda s osobou vkladateľa, ktorý je oprávnený nakladať s vkladom na vkladných knižkách a vzhľadom na nedostatok tejto formálnej náležitosti, nebol odporca povinný vyznačiť meno navrhovateľa, ako nadobúdateľa, na predmetných vkladných knižkách, vzhľadom na to, že predložením uvedenej písomnej darovacej zmluvy nemal preukázanú totožnosť darcu ako osoby oprávnenej nakladať s vkladom na vkladných knižkách. Odporca je v zmysle zákona nielen oprávnený, ale aj povinný pri výkone svojej činnosti postupovať obozretné, s vynaložením odbornej starostlivosti a požadovať preukázanie totožnosti klienta zákonom stanoveným spôsobom, a preto nemožno za dostatočnú identifikáciu darcu považovať vyjadrenie jeho rodinného a príbuzenského vzťahu k druhému účastníkovi úkonu, t.j. k navrhovateľovi, ako obdarovanému. Zo zákonom stanovenej požiadavky písomnej formy tejto darovacej zmluvy vyplýva, že ide o formálny právny úkon, a teda musí obsahovať aj identifikačné údaje osoby konajúcej ako darcu. Vzhľadom na to, že v darovacej zmluve zo dňa 03.10.2003 nie sú uvedené údaje, na základe ktorých by bolo možné z tejto listiny jednoznačne identifikovať darcu a overiť jeho totožnosť za účelom zistenia, či ide o osobu totožnú s vkladateľom oprávneným nakladať s vkladmi na vkladných knižkách, nevznikla odporcovi povinnosť uskutočniť prevod vyznačením navrhovateľa ako nového vkladateľa, resp. nadobúdateľa na týchto vkladných knižkách.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si ich náhradu neuplatnil riadnym návrhom v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. a ani mu v odvolacom konaní trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.